

Григорук Т. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.

А. Ніколаєва

Луцький національний технічний
університет, м. Луцьк, Україна

Ефективне управління ліквідністю та платоспроможністю як фактор стабільної діяльності підприємства

В умовах фінансово-економічної кризи та посилення конкурентної боротьби між суб'єктами господарювання для кожного з них постає проблема їх стабільної діяльності. Одними із ключових чинників забезпечення інвестиційної привабливості, фінансової стійкості та стабільності підприємства є підтримання необхідного рівня ліквідності та платоспроможності.

Під ліквідністю розуміємо здатність активів у короткий термін перетворюватися в гроші з метою покриття поточних зобов'язань.

Як відомо, активи за рівнем ліквідності поділяють на чотири групи:

– абсолютно ліквідні – грошові кошти в касі та на розрахункових рахунках в банку, поточні фінансові інвестиції;

– швидколіквідні – дебіторська заборгованість, векселі отримані, інші оборотні активи;

– повільноліквідні – виробничі запаси, поточні біологічні активи, незавершене виробництво, товари, витрати, витрати майбутніх періодів, готова продукція на складі, необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття;

– важколіквідні – необоротні активи підприємства [1, 83].

Загалом ліквідність характеризується відношенням активів до поточних зобов'язань і показує, яку частку поточних боргів підприємства, що включає кредиторську заборгованість, векселі видані, поточні зобов'язання за різними видами розрахунків, інші поточні зобов'язання, короткострокові кредити банків, поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів, поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, можна покрити за рахунок певної групи активів за рівнем ліквідності. Вона визначається за допомогою таких показників: абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності, повільної ліквідності, загальної ліквідності. Їх нижчі за норму значення вказуватимуть на недостатній рівень ліквідності, тому менеджменту підприємства необхідно буде розробити комплекс заходів для покращення ситуації на підприємстві. Нормативні значення цих показників відображено в табл. 1.

Таблиця 1

Нормативні значення показників ліквідності [1, 86–87]

Показник	Нормативне значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\geq 0,6$
Коефіцієнт повільної ліквідності	≥ 1
Коефіцієнт загальної ліквідності	≥ 2

У процесі розробки стратегії управління ліквідністю підприємства важливо враховувати фактори, які здатні покращити та погіршити спроможність активів конвертуватися у грошові кошти (рис. 1).

Від рівня ліквідності залежить платоспроможність підприємства, яка являє собою його забезпеченість достатнім обсягом коштів, необхідним для вчасного погашення зобов'язань.

Поняття ліквідності та платоспроможності є досить подібними, але не однозначними. Ліквідність характеризується як час, необхідний для реалізації активу, і сума, отримана від його продажу. Платоспроможність – як здатність швидко розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

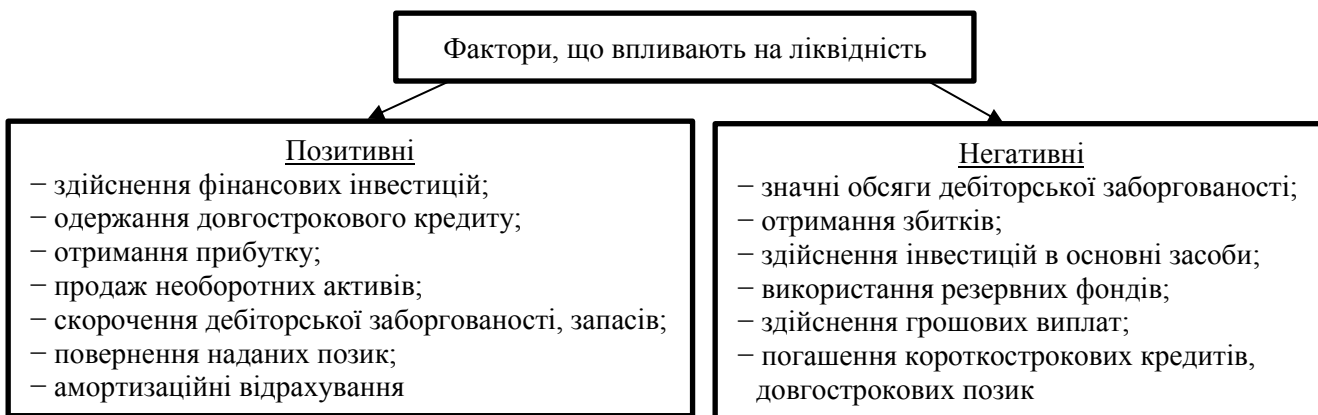

Рис. 1. Фактори, що впливають на ліквідність

Примітка. Розроблено автором на основі [2, 333; 3, 74].

Платоспроможність відіграє важливу роль для визначення фінансового стану підприємства, що матиме вплив на його інвестиційну привабливість та можливість подальшого розвитку. Тому доцільно дослідити чинники, що можуть стати передумовою втрати платоспроможності суб'єктом господарювання.

Виокремимо деякі з причин неплатоспроможності, які виділяє І. О. Школьник:

- невиконання плану з випуску й реалізації продукції, зниження її якості;
- збільшення собівартості продукції;
- недовиконання плану прибутків, що впливає на недостачу власного капіталу;
- інфляційні процеси та високий відсоток оподаткування;
- неплатоспроможність покупців та замовників;
- низька оборотність оборотного капіталу та інші [4, 116].

До напрямів удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю віднесемо:

- підвищення прибутку шляхом збільшення виручки, зменшення витрат і собівартості продукції;
- продаж низькорентабельних основних засобів або здача в оренду тих засобів виробництва, які не використовуються підприємством у повній мірі, що зменшить обсяг важколіквідних активів;
- збільшення в загальному обсязі активів частки ліквідних оборотних активів;
- спостереження за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованостей;
- збільшення обсягів реалізації продукції, яка має попит;
- планування необхідного для підприємства з економічної точки зору обсягу запасів;
- модернізація застарілого обладнання та впровадження сучасних технологій з метою покращення якості продукції та урізноманітнення її асортименту;
- підвищення кваліфікації управлінського персоналу.

Отже, ефективне управління ліквідністю та платоспроможністю є важливою умовою стабільного функціонування будь-якого суб'єкта господарювання. Розуміння сутності ліквідності та платоспроможності, дослідження факторів їх впливу, розрахунок та аналіз показників ліквідності дадуть змогу якісно оцінити фінансовий стан, визначити загрозу банкрутства підприємства та в разі потреби розробити комплекс заходів для підвищення його рівня ліквідності та платоспроможності.

Джерела та література

1. Олександренко І. В., Пиріг С. О. Автоматизація фінансової діагностики: теорія і практика: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2015. 296 с.
2. Соколова Е., Чернявська Г. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління»*. Київ, 2016. Вип. 35. С. 330–338.
3. Юрій Е. О. Місце управління ліквідністю в стабілізації діяльності підприємства. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова: наук. журн.* 2016. Т. 21. Вип. 8 (50). С. 73–76.
4. Фінансовий аналіз: навч. посіб./І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін. Київ: Центр учб. л-ри, 2016. 368 с.